

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого
Національна академія правових наук України

**ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО В СИСТЕМІ
МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ЗВ'ЯЗКІВ:
МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ**

Матеріали «круглого столу»

(Харків, 4 грудня 2015 року)

За загальною редакцією *А. П. Гетьмана*

Харків
«Право»
2015

УДК 349.6
ББК 67.307
Е45

*За зміст та якість матеріалів
відповідальність несуть автори публікацій*

Екологічне право в системі міждисциплінарних зв'язків: методологічні засади : матеріали «круглого столу» (Харків, 4 груд. 2015 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Х. : Право, 2015. – 344 с.

ISBN 978-966-458-918-2

Збірник містить тези наукових доповідей учасників «круглого столу», що відбувся у м. Харкові 4 грудня 2015 р.

Розраховане на науковців, фахівців у галузі права, студентів юридичних вищих навчальних закладів та всіх, хто цікавиться питаннями екологічного, земельного та аграрного права України.

УДК 349.6
ББК 67.307

© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2015
ISBN 978-966-458-918-2 © Оформлення. Видавництво «Право», 2015

нання законодавства, перенасиченого ліцензіями, дозволами, атестаціями і апробаціями, неможливими для виконання на практиці, і можливо, демонтаж цих заборон потрібний. Проблема в тому, як це робилось і як це перероблюється — з однаково прихованими від суспільства істинними мотивами. В результаті ми маємо в одних і тих самих законах фактично два законодавства — одне, що надає можливості ТНК для збуту своєї продукції, друге для імітації механізмів державного контролю в цій сфері.

Загалом, текст і побудова Закону в сучасному вигляді, як і багатьох інших законодавчих актів справляє враження певної бутафорності, немов здалеку величезний і неприступний мур на шляху ГМО, насправді ж нашіптований різного роду лазівками і дверцятами, і це все, на жаль, замість прямої і однозначної відповіді суспільству про те, що ГМО вже поруч з нами і це доконаний факт, а десять органів, що мають різноманітні повноваження у сфері ГМО згідно чинного закону на практиці виконують їх суто декоративно.

Соколова Алла Костянтинівна

доктор юридичних наук, доцент,
в.о. завідувача кафедри екологічного
права Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У СФЕРІ ФОРМУВАННЯ, ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ

Зазвичай накопичення певного матеріалу поступово стає підставою виникнення відповідної підгалузі законодавства. Зокрема, факт виокремлення певного масиву актів про екологічну мережу у відносно самостійний вид законодавства України підтверджено 24 червня 2004 р. прийняттям Закону України «Про екологічну мережу».

Найважливішими чинниками, що впливали на процес розробки та прийняття цього Закону, слід визнати зміну соціально-економічних умов у державі, а також дуже небезпечний екологічний стан України, що наближається до екологічної катастрофи. Крім того, при підготовці названого Закону були враховані рекомендації Всеєвропейської стратегії

збереження біологічного та ландшафтного різноманіття (1995) щодо питання формування Всеєвропейської екологічної мережі як єдиної просторової системи територій країн Європи з природним або частково зміненим станом ландшафту.

З огляду на сказане, ухвалення цього необхідного нормативного акта в цілому слід визнати позитивним, бо він став першим у нашій державі правовим документом, що мав забезпечувати відносини щодо формування, збереження і використання екологічної мережі.

У цьому контексті слід згадати ще один нормативний акт — Закон України «Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000–2015 роки», прийнятий 21 вересня 2000 р., в якому наголошено, що важливе значення має вдосконалення нормативно-правової бази у сфері збереження, розширення, відтворення та охорони єдиної системи територій з природним станом ландшафту та інших природних комплексів і унікальних територій, створення на їх основі природних об'єктів, які підлягають особливій охороні, що сприяє зменшенню, запобіганню та ліквідації негативного впливу господарської та іншої діяльності людей на навколишнє природне середовище, збереженню природних ресурсів, генетичного фонду живої природи.

Цей Закон покликаний відігравати важливу роль у регулюванні формування національної екологічної мережі. Однак вказана програма розрахована на період до 2015 року, тому доцільно було б прийняти нову програму.

Для повного відтворення стану законодавства серед нормативних актів, що регламентують ці відносини, необхідно назвати закони України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про природно-заповідний фонд України», «Про тваринний світ», «Про рослинний світ», Земельний кодекс України, Лісовий кодекс України та Водний кодекс України, а також міжнародні договори України, зокрема, Конвенцію про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовища існування водоплавних птахів (1971), Конвенцію про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини (1972), Конвенцію про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ їх існування в Європі (1979), Конвенцію про збереження мігруючих видів диких тварин (1979), Конвенцію про захист Чорного моря від забруднення (1992), Конвенцію про охорону біологічного різноманіття (1994), Всеєвропейську стратегію збереження біологічного та ландшафтного різноманіття

(1995), Конвенцію про охорону та відтворення транскордонних водотоків та міжнародних озер (1999).

Підсумовуючи наголосимо, що законодавство у сфері екологічної мережі створюється на основі вказаних підгалузей законодавства. Між тим, аналізуючи законодавчі й підзаконні нормативні акти, потрібно зазначити, що вони містять велику кількість норм, які дублюються, що зумовлено наявністю численних нормативних актів. До того ж вони містять багато протиріч.

Отже, існує нагальна потреба в детальному аналізі усього законодавства у цій сфері і здійсненні професійного їх опрацювання з точки зору законодавчої техніки, усунення внутрішніх протиріч. Чинний Закон України «Про екологічну мережу» також потребує кардинального оновлення, оскільки в ньому існують суттєві недоліки. На наш погляд, замість названого Закону доречно розробити і прийняти єдиний нормативний акт — Кодекс України про екологічну мережу. При дослідженні проблем, які наявні у чинному законодавстві з окреслених питань, передусім потрібно зосередитися на концепції його розвитку, де необхідно чітко виписати ключові положення, що регулюють спорідненні відносини у відповідних підгалузях, які на цей час або протирічать, або не узгоджуються.

Костицька Ірина Олександрівна

кандидат юридичних наук,
головний консультант відділу теорії
та практики законодавчої діяльності
Інституту законодавства
Верховної Ради України

ЕКОЛОГО-ПРАВОВИЙ ЗМІСТ НАРОДНОГО ПРЕДСТАВНИЦТВА

Для юридичної та політичної літератури характерна надзвичайна багатоманітність використання та тлумачення терміну «представництво». Традиційно представництво розглядається як здійснення представником юридичних дій на основі і в межах певних повноважень від імені іншої особи.

Теоретико-методологічною основою еколого-правового змісту народного представництва можна вважати екологічний суверенітет народу, який включає передбачене Конституцією України право кожного, а зна-